

SAKSFREMLEGG

Saksbehandler: Svein Georg Hove
Arkivsaksnr.: 19/412

Arkiv: K40

Søknad om fellingstillatelse (skadefelling) på skarv

Vedlegg:

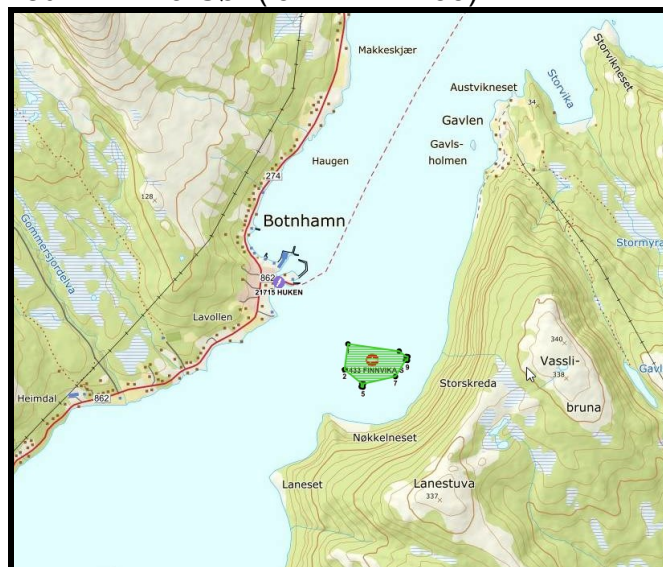
- Søknad, datert 28.01.2019, fra Norway Royal Salmon.
- Skadefellingsforskriften (<https://lovdata.no/dokument/SF/forskrift/1997-09-01-1000>)

Andre dokumenter (ikke vedlagt):

- Besøksrapport fra fiskehelsetjenesten v/Marin Helse, datert 24.01.2019.

Kort sammendrag:

Norway Royal Salmon søker Lenvik kommune om fellingstillatelse på skarv. Bakgrunn for søknaden er at skarv gjør skade på laks i merdene rundt lokaliteten ved Finnvika Sør (lok. Nr. 11433).

Kommunen må vurdere om grunnlaget for å gi tillatelse er tilstede.

Rådmannen kan ikke se at søker i rimelig utstrekning har gjennomført tilstrekkelig med tiltak for å hindre eller begrense skaden eller redusere predasjon. Vilkårene i forskriften synes ikke å være tilstrekkelig innfridd.

Saksopplysninger:

Søknad om skadefelling er ofte akutte og slike saker skal derfor behandles som hastesak av kommunen.

Det er søkt om skadefelling som følge av at skarv gjør skade på oppdrettsfisk i merdene ved lokaliteten i Finnvika. Dette medfører både tap av fisk som blir spist, men laksen blir også påført alvorlige bittskader. Det er i seg selv også et dyrevelferdsproblem.

Av søknaden fremgår det at det i området rundt lokaliteten befinner seg ca. 30-40 skarv. Daglig observeres det at skarven stuper ned i havet for å hente fisk, samt at det påfører fisken store sår. Skarven gjør skade på fisk i alle merdene, men merde nr. 7 er ekstra belastet. Det vises til en helserapport fra Fiskehelsetjenesten der skadene er kommentert. I rapporten påpekes det at det er et høyt innslag av fisk med predatorskader i samtlige merder. I M7 har 8 av 44 dødfisk skader forenelig med skade fra predator/skarv.

Søker har beskrevet ulike skremselstiltak/forebyggende tiltak. Lokaliteten har fuglenett på alle sine merder, men skarven får tak i fisken fra utsiden av nota. De har også prøvd ut skremselstiltak beskrevet som «ørner» i søknaden. Saksbehandler antar at det her dreier seg om såkalte rovfugl drager. Tiltaket hadde bare virkning i starten.

Det fremgår ikke av søknaden om det er storskarv eller toppskarv, eller begge deler, som er skadevolder, eller om det har vært skader i lokaliteten tidligere år.

Søknaden vurderes her etter naturmangfoldloven § 18 b <https://lovdata.no/dokument/NL/lov/2009-06-19-100> og jf. forskrift om felling av skadegjørende vilt pkt. IIB (<https://lovdata.no/dokument/SF/forskrift/1997-09-01-1000>)

I forskrift om felling av viltarter som gjør skade, kan kommunen, jf. pkt. II B, gi tillatelse til felling av blant annet storskarv og toppskarv når disse volder skade på næringsinteresser. Dette representerer i så fall et unntak fra viltlovens generelle fredningsprinsipp og bør unngås dersom andre løsninger kan redusere eller eliminere skadeomfanget.

I følge skadefellingsforskriften er det er satt flere villkår som skal vurderes:

1. Skade skal ha skjedd i inneværende sesong og den skal være av et omfang som er av vesentlig økonomisk betydning for den skadelidte, eller som vil få tilsvarende betydning dersom skade fortsetter.
2. Før felling plikter den skadelidte i rimelig utstrekning å forsøke andre tiltak for å avverge skaden (skadeforebyggende tiltak).

Hva som er forstås med skade av «vesentlig økonomisk betydning» og i «rimelig utstrekning» vil være en skjønnsmessig vurdering. Men man må anta at økt arbeidsinnsats og vesentlig økonomisk utlegg for forebyggende tiltak vil være relevant i denne sammenheng. Skadefelling skal unngås dersom andre løsninger kan redusere eller stoppe skadeproblemet.

En skadefelling har til hensikt å stanse en større skadeutvikling. Videre skal skadefelling i prinsippet være rettet mot bestemte skadegjørende individ.

Vurdering:

En eventuell innvilgelse av en fellingstillatelse anses som siste utveg, og kommunen må bl.a. vurdere om søker har iverksatt tilstrekkelige med tiltak for å forebygge viltskader. Videre må skaden være skjedd i inneværende sesong og skaden må være av vesentlig økonomisk betydning for konsesjonshaver.

Oppdrettsnæringen skal ta hensyn til miljøet og det lokale økosystemet. Man må således forvente at konsesjonshaver driver oppdrett på en slik måte at de ikke påfører stedegen fauna på en negativ måte. Oppdrettslokaliteten til Norway Royal Salmon synes å være etablert i et område med rikt fugleliv og anlegget vil da kunne trekke til seg fiskespisende viltarter.

I søknaden vises det til besøksrapport fra fiskehelsetjenesten og det er lagt ved to bilder. Et bilde viser 30 lakser som i større eller mindre grad viser bitemerker, et annet bilde viser tydelig bitemerker på 5 laks. I rapporten fra Marin Helse As, som var på besøk på lokaliteten den 24.01.19, heter det bl.a. at *«det er kjent at det er mye skarv i området, og på besøksdagen sees opptil flere fugler dykke ned under vann langs merdene»*. I M 7 har 8 av 44 dødfisk skader forenlig med skade fra predator/skarv. Det plukkes svimere og sår fisk to ganger daglig. Mye av sårutviklingen er mest sannsynlig fra settefisktiden, hvor det har vært slitasje på rygg- og/eller halefinne, som har utviklet seg til en bakteriell sårinfeksjon. Samtidig påpekes et høyt innslag av fisk med predatorskader i samtlige merder.

Vedlagte udaterte fotografier viser død laks med tydelig bittmerker, sannsynlig forårsaket av skarv. Rådmannen mener det likevel det er noe mangelfull dokumentasjon som imøtekommer kravet i forskriften om at skade skal ha skjedd vil medføre vesentlig økonomisk betydning. Det stilles også spørsmål om det har vært gjort tilstrekkelig med tiltak for å redusere skaden, da det finnes flere uprøvde tiltak.

Det er kjent at det er mye skarv i området. Når det etableres oppdrettsanlegg i områder med rikt fugleliv må man også i noen grad påregne at anlegget vil tiltrekke seg fiskespisende fuglearter som f.eks. storskarv og toppskarv. Noe skade og ulempe forårsaket av faunaen må kunne påregnes ved drift av slike anlegg. Før en eventuell skadefellingstillatelse forventes det at søker i rimelig utstrekning har forsøkt andre forebyggende tiltak for å avverge skade. I søknaden fremgår det at søker har nett over all merdene, samt at det har vært prøvd med rovfugl imitasjoner. Sistnevnte tiltak har hatt liten virkning, og tiltakene har ikke hindret skarven i å fange fisk under havoverflaten og fra utsiden av nota. I dag finnes det ulike skremmemetoder for å holde fugler vekke fra oppdrettsanleggene for å unngå skader og predasjon på fisk (og blåskjell). Dette kan være ulike typer fugleskremser, havørnsiluetter, knallskudd, avspilling av rovfugl lyder, laser m.m.

Både storskarv og toppskarv er dessuten jaktbare arter i Troms, i perioden 01.oktober – 30. november. En tillatelse bør normalt ikke gis når beskatning kan skje effektivt gjennom ordinær jakttid. (Når det gjelder storskarv er det i saltvannslokaliteter kun ungfugl med hvit buk som kan felles.)

Bestanden av både storskarv og toppskarv vurderes å være relativ stor i området og oppdrettsanlegget vil derfor jevnlig tiltrekke seg fiskespisende skarv, enten det

standfugl eller trekkende fugl. Søker skriver at 30 – 40 skarv oppholder seg i området rundt lokaliteten. Det vurderes som tvilsomt om skadefelling vil gi den ønskede effekt uten at det legges opp til en intensiv og vedvarende avskyting. En slik løsning vil klart ligge utenfor forskriftens ramme. Skadefelling av noen få skarver antas heller ikke å ha særlig effekt eller hindre gjentakelse av den oppstått skade.

Foruten skadefellingsforskriften må kommunen vurdere søknaden etter rettsprinsippene i naturmangfoldloven §§ 8-12.

Kunnskapsgrunnlaget (§ 8) anses som godt. Skarv (både toppskarv og storskarv) er vurdert å ha livskraftige bestander (LC) jf. Artsdatabanken. Begge artene er typiske fiskespisere.

Storskarv <https://www.artsdatabanken.no/Pages/186784>

Utbredelse.

Storskarven har en nær kosmopolitisk utbredelse, men mangler i Sør-Amerika. Den atlantiske storskarven som helt til det siste har vært enerådende i norske farvann, er den største av alle skarver og hekker ved Nord-Atlanterens kyster. Foruten Norge, som har den største bestanden, finnes den på De britiske øyer, Island, Grønland, østkysten av Canada og Nord-Frankrike. De østligste koloniene ligger på Murmansk-kysten og i Kvitsjøen.

I Norge hekker den Atlantiske storskarven langs kysten fra Hordaland nordover til grensen mot Russland. Det viktigste hekkeområdet er gruntområdene på Trøndelags- og Helgelandskysten, men det er også mange kolonier langs kysten fra Vesterålen til Finnmark. I de seinere åra har også den litt mindre mellomskarven begynt å hekke i Norge, med kolonier på kyststrekningen fra Østfold til Rogaland.

Bestandsstatus.

Hekkebestanden av den atlantiske underarten i Norge teller om lag 21 000 par, omtrent det samme som den ble anslått til på begynnelsen av 1980-tallet. Det er beregnet at bestanden i vinterhalvåret er noe over 100 000 individer. Av disse overvintrer ca. ¼ i utlandet, slik at vi trolig har omkring 80 000 storskarver hos oss midtvinters. Hekkebestanden av mellomskarv teller ca. 2500 par.

Bestandene av storskarv (underarten carbo) har vist tilbakegang i flere kolonier langs Norskekysten de siste tiårene. I Trøndelag er bestanden grovt sett halvert i perioden 1986–2017.

Toppskarv <https://www.artsdatabanken.no/Pages/186779>

Utbredelse.

Toppskarven er utbredt i Europa og Nord-Afrika. Den underarten som hekker hos oss, finnes ved Atlanterhavets kyster så langt øst som til Kolahalvøya. Ellers er toppskarven vanlig på De Britiske øyer og Island, og hekker fåtallig på nordkysten av Frankrike og Spania. I Middelhavet og Marokko finnes andre underarter. Hos oss forekommer arten vanligst fra Rogaland til Sør-Varanger, men den begynner nå også å etablere seg i Skagerrak. De viktigste hekkeområdene i dag er Kjørholmane utenfor Stavanger, Runde, Froan, Sklinna, Røst og Lille Kamøy i Vest-Finnmark. I vinterhalvåret er toppskarven vanlig langs hele Norskekysten, men opptre mer fåtallig i de to nordligste fylkene og i østlige deler av Skagerrak. Viktige vinterområder er Vest-Agder fra Lindesnes og vestover, Rogaland, Nordhordland, Møre og Romsdal, de ytre kystområdene i Sør-Trøndelag, Vikna, Sør-Helgeland og

Lofoten. Arten har en ren marin utbredelse og går normalt ikke inn i fjordene slik som storskarven.

Bestandsstatus.

Den norske hekkebestanden av toppskarv teller omkring 24 000 par. Midtvinterbestanden av toppskarv i hele landet er anslått til 50 000–70 000 individer. Hekkebestandene av toppskarv har utviklet seg forskjellig i de koloniene som overvåkes i Norskehavet. Status for toppskarven i Norskehavet er generelt sett god, med unntak av bestanden på Runde. Der er det registrert en kraftig tilbakegang i hekkebestanden siden 1980. Nedgangen har vært spesielt stor etter 2010, og både i 2012 og 2013 ble det observert fullstendig hekkesvikt for toppskarven i de områdene der den overvåkes på Runde.

§ 9 Føre-var prinsippet. Kommunen anser at den kjente kunnskapen er god nok.

§ 10. Økosystemtilnærming og samlet belastning. En eventuell skadefelling av skarv vil påvirke skarvebestanden lokalt. Kommunen har ikke kjennskap til om skarven i området er stand- eller streiffugl, eller begge deler. Den samlede belastning forårsaket av skadefelling, ordinær jakt, drukning i garn, forurensing, forstyrrelser og predasjon, særlig fra mink, kan samlet sett være ganske stor. Kunnskap knyttet til hvordan ekspansjon av oppdrettsanlegg i området påvirker skarv og andre sjøfugler er mangelfull. En eventuell skadefelling må sees i lys av dette.

§ 11. Kostnadene ved miljøforringelse skal bæres av tiltakshaver. Synes ikke relevant.

§ 12 Miljøforsvarlig teknikker og driftsmetode.

Effekten av skadefelling av skarv vurderes som usikker også på lengre sikt. Skadefelling som driftsmetode antas ikke å hindre gjentakelse av oppstått skade.

Oppsummering.

Oppdrettsanlegget ved Finnvika sør er etablert i et rikt fugleområde. Det må derfor påregnes/tåles noen ulemper forårsaket av naturlig tilhørende arter. Lovverket er klar på at oppdrettsselskap skal ha gjort det de kan for å hindre konflikt med naturinteressene. Det stilles strenge krav til at man skal dokumentere skader av vesentlig økonomisk betydning før fellingstillatelse innfris. Dersom skarveplagene påfører oppdrettsanlegget så stor skade at det har vesentlig økonomisk betydning for den den skadelidte, burde det ha vært bedre dokumentert i søknaden. Søker har beskrevet gjennomførte tiltak som nett over merdene og det er gjort forsøk med rovfugl drager, men sistnevnte tiltak har hatt liten varig effekt. I søknaden som behandles her mener rådmannen at søker bør og kan iverksette ytterligere skadeforebyggende tiltak, før det kan være aktuelt med skadefelling på naturlig tilhørende arter.

Effekten av skadefelling synes å være usikker på lengre sikt. Erfaring har vist at felling har kortvarig effekt på skader. Sannsynligheten er stor for at problemet vil fortsette etter at skadefellingsperioden er over.

Både toppskarv og storskarv er en naturlig del av økosystemet i området. Disse artene er fiskespisere, og vil derfor søke etter mat i havet. Det vil stadig komme nye fugler og skadefelling anses som lite bærekraftig på sikt. Det er lite sannsynlig at

problemet vil avta helt eller delvis ved å tillate skadefelling på et begrenset antall skarv i området. Begge skarveartene har høy vernestatus jf. forskriften. Man må i det lengste prøve å unngå fellingstillatelser på faunaen rundt oppdrettsanlegg og næringa må heller forbedre skadeforebyggende tiltak. Rådmannen har selvsagt forståelse for at søker vil forsøke alt for å unngå at skarven påfører fisken stress og skader.

Det faktum at skarven er jaktbar øker terskelen for å kunne innvilge skadefellingstillatelse. Det fremkommer ikke opplysninger i søknaden om jaktperioden på høsten er benyttet til å redusere antallet eller har bidratt til å skremme bort skarv i området. Rådmannen anbefaler uansett at ordinær jakttid utnyttes i kombinasjon med andre fysiske tiltak.

På bakgrunn av ovennevnte momenter innstiller rådmannen på at søknaden avslås.

Innstilling:

Utvalg for miljø og forvaltning viser til søknad datert 28.01.19 fra Norway Royal Salmon, om skadefelling på skarv.

Utvalget finner ikke grunnlag for å innvilge søknad om skadefelling slik saken fremstår på nåværende tidspunkt. Søker synes ikke å oppfylle kravene for å kunne gi fellingstillatelse jf. skadefellingsforskriften.

Vedtaket er gjort i medhold av skadefellingsforskriften pkt. II B.

Klagerett.

Dette er et enkeltvedtak som kan påklages av søker og andre med rettslig klageinteresse.

Lenvik rådhus, Finnsnes 04.02.19

Bjørn Fredriksen
rådmann

Geir J. Fredriksen
teknisk sjef